

imenu katerega še enkrat prav srčno pozdravljam vrle tovariše in želim najbolji vseh „Slov. učiteljskemu društvu“ v Ljubljani. (Tudi ta nasvèt se izroči odboru. Potem se začne razprava, koliko naj se odbornikov v odbor voli. Nekateri gospodje nasvetujejo, naj se jih voli 15, in mej temi naj bi bilo zastopnikov iz vseh slovenskih pokrajin. Drugi temu nasprotujejo, ker bi gospodom odbornikom zunaj Ljubljane težko bilo v seje dohajati.)

V odbor so izvoljeni gg.: Anžlovar Mirosl., Brezovnik Anton, Govekar Fr., Kuhar Blaž, Praprotnik Andrej, Predika Jakob, Stegnar Fel., Tomšič Iv., Žumar Andrej.

Potem se zborovanje sklene (ko je trajalo 4 ure) z navdušenimi „živio- in slava-klici“ presvetlemu vladarju.

Po zborovanji (kakor smo že poročali) bil je v čitalničnih prostorih vkupni obed, po obedu pa se je odbor tako-le ustanovil: Predsednik odboru je: gosp. Andrej Praprotnik, podpredsednik: gosp. Jakob Predika, tajnik: gosp. Fr. Govekar, blagajnik: gosp. Ivan Tomšič.

Novice

pa

Dr. Janez Bleiweis.

XXXVII. 1879. „Naj bi Bog dal, da pride ministerstvo na krmilo vlade, katero sprevidi, kje je pomoči treba in kje ni izposojen denar zavržen, ampak naložen v podporo kmetijskemu stanu in na korist državi sami“. — Tako je o novem letu pisal dr. Janez Bleiweis, ter v sedemintridesetem tečaju sestavil na pr.: „Kmetijske založnice ali posojilnice. Pomemba solí za kmetijstvo. Stara pesem — o gnoju in gnojnici —, ktera pa še zmirom nova ostane. Kaj je zbornica poslancev na Dunaji sklenila o predru-gačnji zemljiškega davka. Kaj še zmirom pogrešamo v naših drevesnicah. Različnost živeža v raznih krajih sveta. Gospodar sam svoj dobiček pobija, kdor krta na senožetih in na vrtil ubija. Deset zapovedi našim gospodarjem, katere se tičejo poljedelstva. Skrb za odrasčena drevesa pozimi, spomladi in poleti. Ne zna ne vsaka dekla molzti. Kmetijstvo — obligaten predmet v ljudskih šolah na Francoskem. Kmetovalcev avstrijskih prva zahteva od novega ministra. Novi avstrijski minister za kmetijstvo, grof Julij Falkenhayn. Država in kmetijstvo. Turška goveja kuga je prestopila mejo hrvatsko. Kaj naj dajemo goveji živini, da se je ne prime kuga (l. 43). Pozor, kmetovalci! Kmetijske zadeve v državnem zboru. Postava zoper odrtijo in pa kmetijstvo. Živinoreja v deželah našega cesarstva. Deset zapoved za varstvo gozdarstva. Kaj o zemljiškem davku pričakujejo kmetovalci od prihodnjega leta itd.“ —

V državnih in deželnih pa narodnih zadevah je priobčil na pr.: Kam jadrajo ustavoverci v državnem zboru Dunajskem. Kako pridemo v Avstriji do notranjega miru („Rajni cesar Franc I. je to s tremi besedami izrekel, ko si je izbral vladno prislovico, ki se je glasila: *justitia regnorum fundamentum* t. j. po naše: pravica je temelj državam“ . . str. 23). Čujte, čujte, slovenski možje, ki boste letos volili nove poslance v državni zbor dunajski (Reform.). Nemško uradovanje v kranjskih deželnih uradih. Ali je uže prišel čas, da Hohenwart prevzame ministerstvo. Kaj pomeni novi minister grof Taaffe v starem Stremayerjevem ministerstvu. Splošna volilna pravica in pa ustavoverci. Nepopoljšljivi so. Berolinska pogodba — polovičarsko delo. Kaj hoče Avstrija pri mešani zasedbi vzhodne Rumelije. Češka opozicija. Limanice volilcem pri novih volitvah. Federalizem za Avstrijo edino prava ustavna vladba. Volilno gibanje velikih posestnikov. Minister Taaffe in pa ustavaška stranka. Boj pravice zoper krivico. Avstrijska ustavaška stranka in pa Magjari. Grof Taaffeja politika. Minister kupčijstva

Chlumetzki in pa avstrijsko rokodelstvo. Zakaj gre Andrassy (297). Nove obljube stare laži ustavovercev. Taaffe in Schmerling. Vojaška postava in pa sprava med narodi Avstrijskimi. Kdo dela razpor. Liberalci — pogorelci (419). Rojaki („Zdaj, rodoljubi! gre prav za to, da ne še iz spomina izbrisane preblage besede cesarjeve postanejo resnica: „Tako, kakor do zdaj, ne more več dalje biti, in: Mir mora biti med narodi mojimi! . . 176. 184. 200. 206 (Dežman, Kromer, Vesteneck)! 208. 214 (Še Slovenija ni zgubljena . . . Padla je nemčurska Plevna — Ljubljana) . . 216 („Veliko smo upali, al še veliko veliko več smo dosegli! Izid volitev Vaših v kmetskih občinah, trgih in mestih je tako sijajen, da menda nobena dežela velikega našega cesarstva se ne more ponášati s takim vspehom . . . Tako slavna zmaga, katere nismo dosegli z nikakoršnim nepoštenim sredstvom, očiten je dokaz, da se narod naš iskreno zaveda svojih pravic in svojih dolžnosti, — da se popolnoma zrelo politiško giblje in je godán za ustavno življenje . .“) . . 223 (Če hočete vedeti, ustavoverci, zakaj ste padli pri volitvah, berite v Laibacherici pridigo, ki jo vam dela Fremdenblatt. „Vi sami ste krivi — piše ta list — da vam ljudstvo ne zaupa, vsaj je vaše delovanje po vse jalovo bilo; vpili ste veliko, storili nič; državni zastop, v katerem ste vi ustavoverci gospodovali, je bil enak mlinu, katerega klopotanje se je okrog in okrog slišalo, iz katerega pa se ni moke nič dobilo“. Pojte zdaj rakom žvižgat!) —

Je-li res nemštvo v nevarnosti? Da je to golo sleparstvo, dokazuje stari „Preši“ nasprot (228) ter spremljuje vrednik sostavek z opombo: „Kranjski Kočevjarji se gotovo tudi bojijo, da bi jim njih lepega nemškega jezika Slovenci na Kranjskem ne vzeli, sicer ne bi pri volitvah glasovali zmerom Slovencem nasproti! Mar sorodniki „des Herzogs von Gottschee“ ne vedó, da so Slovenci, ko so v deželnem zboru kranjskem šolske postave snovali, zmerom §. 1 tako stilizirali, da učni jezik, izvzemši Kočevje in Weissenfels, je slovenski? Ali ni žive duše v Kočevji, ki bi to svojim ljudem zatajčala, da Slovenci jim prav nič nočejo vzeti, še celó njih krošinj in njih prelepe nemščine ne?“ —

O politiki Avstriji pristojni je pisal večkrat v odstavih iz Ljubljane, na pr.: „Z oljko mirú med narodi avstrijskimi se je prikazal minister grof Taaffe v zadnji seji dunajske zbornice poslancev pred njihovim odhodom na velikonočne praznike . . . Mi Slovenci ne zahtevamo, da bi se nam pekla kaka posebna pogača, a pravico imamo tirjati, da volje slovenskega naroda nam ne zatira nemčurska sila pod krinko lažnjivega ustavoverstva in onega nemškega liberalizma, katerega jarm je uže nestrpljiv postal konservativnim možém povsod (119). — Delovanje za nove volitve poslancev v državni zbor stoji zdaj v prvi vrsti političnega delovanja, — vse drugo je začasno manjše pomembe. Koseskega poziv Slovencem: »Gani se! komur je mar zahvala prihodnjega časa, — Gani se! kogar je sram zasmehovanja rodú«. — to je parola zdaj rodoljubom po vseh okrajnah slovenskih (174). — O volitvah naših je hrvatski Obzor pisal takole: „Bratje Slovenci so ravno junaško zmagali, izvolili so v vseh volilnih okrajih narodne kandidate. Tako sijajno zmago so mogli priboriti samo s prebujeno narodno zavestjo svojega ljudstva, za katero je njega inteligencija toliko skrbela ter ljudstvo tako pridobila za narodno stvar, da ga prejšnji slabi vspehi ne storé apatičnega, ampak ga še bolj osrčujejo v boju, dokler ne doseže narodnih pravic. Kedar bomo imeli mi tako sploh zavedno hrvatsko ljudstvo, moči nam bode z manjšo skrbljivostjo gledati v bodočnost; al da to dosežemo, treba nam je ináče delati, nego doslé (214)“. — Nasproti obrekovanju židovskega časnštva, da Slovenci smo sovražniki nemštva, dal je pošteno izjavo pred vsim svetom (282). — Prestolni govor, s katerim je presvitli cesar 8. dne t. m. odprl novi državni zbor, tudi po vseh okrajnah, kjer slovenski narod biva, radostno odmeva, —

kajti jasno in določno naznanja nam novo dobo sprave itd. (339). — Grof Hohenwart je dandanes središče, okoli katerega se vse vse združuje, kar Avstrija šteje patriotov, katerim gré za to, da po zadovoljnih narodih stoji močna in veljavna med državami evropskimi. Njega spoštuje vsak bodi-si prijatelj bodi-si sovražnik: unim je danica boljše prihodnosti, tem pa strah. In ta mož je naš poslanec (378) . . „Odločna izjava Vaše Prezvzišenosti v zbornici poslancev, katera, da pridemo v Avstriji do notranjega miru, kot prihodnji cilj vladi povdarja brambo ravnopravnosti vseh narodov avstrijskih, je — z dobro vestjo smemo reči — na ves narod slovenski najveselejši vtisek učinila. V zaupanji na državniško modrost in eneržijo Vaše prevzvišenosti nadejamo se za trdno, da besede Njeg. Veličanstva: Jaz hočem mir imeti med mojimi narodi — postanejo zdaj po vse resnica“ — telegram, ki ga je ministerstva predsedniku poslal v imenu narodnega kluba (404). Tako se je podpisoval sploh za narodni centralni volilni odbor prvomestnik dr. Jan. Bleiweis, ter je dajal potrebna pojasnila na pr.: Naj dostavimo tū par besedi nekaterim volilcem, ki težko razumejo, zakaj se pri volitvah ne sega zmerom le po poslancih onega kraja, kjer se volitev vrši. Naj ti naši deželani vedó, da vsa druga je volitev odborikov v občinski zastop, zopet druga je volitev poslanca v deželni, in zopet druga v državni zastop. To je trojna lestvica poslancev; vsaka pa potrebuje svojih mož; poslanec, ki sedi v državnem zboru, mora — razen razmer svoje dežele, katero zastopa — poznati tudi razmere drugih dežel in držav, da je kos svojemu poslanstvu (429).

Vabilo na naročbo Novic za prihodnje leto je ponovil z besedami za l. 1878 (406), in političen pregled l. 1879, češ, žari se uže, temni sovražni nam oblaki beže za gore, in čeravno solnca še ne vidimo, vsaj nadjamo se — Slovenci in Slovani, da se bo prikazalo kmalu tudi to . . Po vsem tem vzamemo od starega leta slovó z lajšim srcem, ker pričakujemo za njim še boljšega; kar nam je preteklo leto le obljubilo, naj bi novo tudi splošno (426)! —

XXXVIII. 1880. Novo leto se je pri nas z jako veselo dogodbo pričelo, namreč s soglasno volitvijo državnega poslanca, za kar volilcem pristrčno zahvalo daje v imenu narodnega volilnega odbora prvomestnik dr. J. Bleiweis, kateri je v osemindesetem tečaju svojih Novic priobčil na pr.: „Začasna postava zemljiškega davka pred državnim zborom. Ovčji jeterni metulji ali metljaji. Živinske soli ne dobimo. Kaj tekne živini bolje: cela klaja ali pa zdrobljena ali zrezana. O nauku kmetijstva na preparandiji ljubljanski. Ne odlajšajmo dalje naprave založnic itd.“ —

Ustavoverci se čedalje bolj odkrivajo za nasprotnike ustave. Kaj pomeni beseda konservativec. Kdo je kriv, da državni zbor še ni dovršil zimske sesije nalóg. Ali se bo pri novem številjenji ljudstva v Avstriji narodnost v poštev jemala. Cesar na Češkem in njegovi spomina vredni izreki („Potrpežljivosti se morate od mene učiti . . državni zbor je veliko dovršil, če tudi ima še veliko storiti . . deželne priklade rastejo od leta do leta in da so menda šole tako drage . . razgovori v češčini — izreki, ki kažejo, da presvitli cesar hoče ravnopravnost narodov in želi spravo med njimi, ljudstvu pa manj davkov, in da odobruje delovanje konservativne (naše) večine v državnem zboru in postopanje ministra Taaffeja, ki trdno stoji v zaupanji cesarjevem. Iz vsega pa sledí, da se v Avstriji obračajo stvari na bolje“ itd. 183). Bandero dežele kranjske, v razjasnilo nevednim, v dokaz nasprotnikom (337). Kaj so narodnjaki za Ljubljano storili, ko so v mestnem zboru gospodovali. Odgovor po poročilu dr. Coste.

Poleg gospodarskih, živinozdravniških skušenj, obrtnijskih, književnih in mnogovrstnih drugih novic se je glasil dr. Bleiweis vzlasti v Novičarju iz Ljubljane pa v Pobirkih iz časnikov. O banki Sloveniji piše (16): V 6. listu se Tagblatt raduje nad krahom banke Slovenije in pri tej priliki umiva glasovito dobo kraljevanja

ustavovercev, češ, da Gründungsact der Verfassungspartei ni zakrivila propad banke Slovenije — die Lieblingsschöpfung des Bleiweis-Costa. Ljubljanski butelj se dela, kakor da bi ne vedel, kar ves slovénski svet vé, da banke Slovenije, ki se je rodila v Celji, stvaritelj je bil glasoviti Nemec Treuenstein in da dr. Jan. Bleiweis se ni nikdar udeleževal ne stvaritve ne nesrečnega gospodarstva te banke. Slovenci, žalibog premalo izurjeni v nemških Gründungen, so se v Celji vsedli Nemcu na limance in tako v veliko škodo zabredli“. — „Veseli smo, da smo rešeni dr. Stremayera kot naučnega ministra, — ali se bomo pa mógli veseliti barona Conrada kot naučnega ministra, bode prihodnost učila. Obljubam in lepim besedam ne vrjameo nič več, le dejanj pričakujemo, ki izvršujejo to, kar besede obetajo (56)“. — O volitvi g. Petra Grassellija je pisal prvomestnik volilcem: „S to enoglasno volitvijo ste na veliko svojo čast znova izpričali popolno politiško zrelost naroda našega, narodnemu volilnemu odboru pa, kakor vselej, tudi to pot dali častno zaupnico. In zopet je svet videl, da mila naša domovina je zemlja slovenska, na kateri živi čvrst narod, ki se pogumno bori za svoje postavne pravice in pač uže težko čaka, da bi mu v vsacem oziru nastopili boljši časi . . Bodite uverjeni, da ste po nasvetu našem izbrali si za svojega zastopnika moža, ki, stoječ v prvi vrsti naših rodoljubov, dobro pozna razmere cele naše dežele, živo čuti bolečine Vaše in v obče našega naroda, pa ima tudi moč besede, potegniti se krepko za blagor njegov (162)“.

V deželni zbor so narodni poslanci vstopili s posebno izjavo, natisnjeno v Novicah (185), in dr. Bleiweis je utemeljeval v njem svoj predlog gledé postave za omejitve ženitvanjskih oglasnic (256. 7); pisal o vladnem programu ministra Taaffea (333); klical javno, kakor prejšnja leta (Hitimo na pomoč stradajočim našim bratom v Istri), tako sedaj: Kažimo z dejanjem sočutje svoje do nesrečnikov — bratov Hrvatov po potresu (372)! — Slovenski Matici predsednik, po izrednem XIV. občnem zboru l. 1878 tudi njen častnik (častni ud), vredoval jej je Letopis, branil jo proti vnanjim pa notranjim sopernikom, kar se bere nekaj v društvenem poročilu, nekaj v Novicah (126. 134 — Koseski. 141 — Slovar. 157 — Spomenica Kopitarjeva) s pristavkom: „Ker nikakor nočemo škandala po časnikih delati s tem, da bi umazano domače perilo prali pred svetom in prave vzroke mnogoletnega doslednjega nasprotovanja Matičnemu delovanju javno razodeli, zato molčimo in Matica mirno trpi kritikovanje znane jej stranke (160)“. Po njegovi posebni želji in prizadevi se je v Letopis 1880 sprejelo: Življenje in delovanje ss. Cirila in Metoda. Po okrožnici papeža Leona XIII. 30. dne sept. 1880. O njej govori nekoliko v vvodu (294), jako pomenljivo pa v Novicah (332) na pr.: „Obširno to pismo, v katerem ravno sedaj, ko se je posebno v Avstriji pričela duševna borba nemštva proti slovanstvu in so se iz turškega jarma začeli reševati Slovani na vzhodu, papež Leon posebne simpatije razodeva do Slovanov, se po pravici sme imenovati zgodovinsko dejanje, adresirano ne samo do Slovanov katoličanov, temuč tudi do Slovanov pravoslavnih. Da je papeževa okrožnica velevažna za ves svet, priča nam tudi to, da se dunajski Slovanom neprijazni časniki ne drznejo napadati papeževe objave. Dozdaj je le en nemško-liberalen časnik se oglasil s potuhneno togoto tako le: Gospodstvo Slovanov stopa na dan, po Grillparzerjevem preroškem vidu na široko sicer in daleko, a ni visoko ni globoko. Slovanstvo se pripravlja, mogočen prostor zavzeti na odru svetá; slovenska idea je sicer v narodnem in političnem oziru mlada, al velikansko napreduje. Nič pa, kako se dandanes slovenska idea razširja po svetu, ne naznanuje očitnejše kot Rim, ki je zmerom natančnije čutstvo imel za to, kar svet v resnici hoče, in ki se je zdaj z gibanjem slovanstva, kolikor cerkvene meje dopuščajo, ongoviti pričel. Prvikrat se godí to, da se slovanskim svetnikom

taka čast skazuje, da je slovanstvo tako rekoč med cerkvene velike oblastnije sprejeto. Najnovejša izjava rimska — enciklika papeževa od 30. septembra — je zato velike pomembe in vredna, da je tudi oni v nemar ne puščajo, ki so vajeni, cerkvene prikazni soditi po svetnem merilu^a. —

O Novicah je vrednik imel nekatere sitnosti, celo neko pravdo (liedertaferjev), boril se je za vrlega predsednika deželnega, za predsednika ministerskega (proti Tagblattu in poznej Wochenblattu), branil se dr. J. Bleiweis za delovanje svoje v podkovski in živinozdravniški šoli ljubljanski (374), ter vabil k naročbi na 39. tečaj s krilato besedo: Novice berite! — češ, o gospodarskih predmetih bodo zmerom na vrhuncu znanosti in skušinj stale, kajti nad 20 tujih kmetijskih časnikov, ki so nam na razpolaganje, dajejo našemu listu vsak teden obilega gradiva, in kolikor je med našimi rojaki odličnih strokovnjakov v gospodarskih vednostih, vse ponosno štejemo med sodelavce Novicam. Poleg obširnega tega polja obdelovale bodo tudi, kolikor meje pripuščajo tedniku, vse, kar se strinja z narodnimi našimi zadevami o slovstvu, vzajemnosti slovanski, politiki itd. Nikdar udane puhlemu liberalizmu, ki je uže toliko nesreč nakopal vsem narodom, — popolno neodvisne in nikomur se klanjajoče, zmerom pa z mirno besedo postopajoče ne bodo nikdar zatajile trojne svetinje slovenskega naroda. Kar se vsak teden zgodi doma in po obširnem svetu, povedale bodo čitateljem svojim na kratko. In tako vabimo rodoljube vseh slovenskih pokrajin na naročbo našega lista, častitim našim prijateljem dopisovalcem pa se toplo zahvalujemo za njihovo prijazno podporo v preteklem letu ter jih uljudne pomoči prosimo tudi v prihodnje (414)^a. Bilo je — zadnjikrat!

D o p i s i.

Iz Vojnika. Po dolgem prestanku (zaradi zelo različnih počitnic) imelo je Celjsko učit. društvo v dan 2. nov. t. l. zopet svoje redno mesečno zborovanje, katerega se je udeležilo 18 udov. Ko g. predsednik sejo otvori in navzoče prijazno pozdravi, predstavi nam gg. P. Kranjca iz Teharij in V. Zupana iz Prožina kot novo pristopivša uda. — Po prečitani zapisnika julijeve seje naznani g. predsednik dogodke, godivše se od zadnjega zborovanja ter kaj je on, oziroma odbor, o tem ali onem ukrenil. Važnejši taki dogodki so bili: a) Ko se je g. dr. G. A. Lindner, ustanovitelj, prvi predsednik in sedanjí častni ud našega društva, imenoval vseučiliščnim profesorjem, častital mu je odbor v imenu društva; b) ker je »Paedag. Zeitschrift« naše društvo napala, ter nas z Lienbacherjanci pitala, morala je vzprejeti popravek, ki ji ga je poslal g. predsednik; c) g. predsednik je društvu doposlano »Tagespošto«, imajočo nek národno Spodnještajersko učiteljstvo psovajoči članek, nečitano »retour« poslal. Vse te ukrepe odboro ve, so društveniki polvoljno odobrili. — Po tem poroča g. Koderman o letošnjem zborovanji Štajarske učit. zveze. Ker pa sem že v svojem oktobrovem dopisu »iz Štajarskega« nekoliko o tej skupščini pisal, povem tu le sledeč imeniten sklep. Sklenilo se je namreč, da naj se postavi v Gradci nekaj »Učiteljski dom« (Lehrerheim), v katerem bi lahko vsak v Gradec dospelši Štajarski učitelj imel brezplačno (ali v ceni vsaj jako znižano) stanovanje in hrano. Da se v to potrebna hiša kupi, plačeval naj bi vsak učitelj na deželi 1 gld., mestni pa 2 gld. na leto. Dokler se pa ta ideja ne izvrši, najela se bo na zvezine stroške soba, v kateri bode v Gradec dospelši Štaj. učitelj lahko svojo pertljajo shranil, toaleto napravil i. t. d. Dalje izvolil se bo izmej Graškega učiteljstva eden, ki bo imel nalogo učitelju, kateri bo to želel, naznaniti, je li g. dež. š. nadzornik, g. ces. namestnik i. t. d. doma, ali ne. Dozdaj se je namreč mnogokdaj pripetilo, da je kak učitelj šel v Gradec, a dotičnih gospodov ni našel doma. Dotične oblastnije so že obljubile, da bodo v to izvoljenemu učitelju vse o pravem času naznanile.

Ker g. Jarca ni bilo, da bi govoril »o glagolu«, preide se k prihodnji točki dnevnega reda, k poročilu g. Lopana o Miklošičevi slovenski in slov. nemški Začetnici. Govornik omeni, da si pravi Rousseau v svojem »Emilu«, da nima nič zoper, ako se njegov sin še le v 14. ali 15. letu citati uči, kajti itak ni knjige na svetu, katero bi pred razumel, moramo vendar mi spodnještajerski učitelji v naših šolah upeljati celó dve Začetnici, pisanih v različnih jezikih! Pa

taka čast skazuje, da je slovanstvo tako rekoč med cerkvene velike oblastnije sprejeto. Najnovejša izjava rimska — enciklika papeževa od 30. septembra — je zato velike pomembe in vredna, da je tudi oni v nemar ne puščajo, ki so vajeni, cerkvene prikazni soditi po svetnem merilu^a. —

O Novicah je vrednik imel nekatere sitnosti, celo neko pravdo (liedertaferjev), boril se je za vrlega predsednika deželnega, za predsednika ministerskega (proti Tagblattu in poznej Wochenblattu), branil se dr. J. Bleiweis za delovanje svoje v podkovski in živinozdravniški šoli ljubljanski (374), ter vabil k naročbi na 39. tečaj s krilato besedo: Novice berite! — češ, o gospodarskih predmetih bodo zmerom na vrhuncu znanosti in skušinj stale, kajti nad 20 tujih kmetijskih časnikov, ki so nam na razpolaganje, dajejo našemu listu vsak teden obilega gradiva, in kolikor je med našimi rojaki odličnih strokovnjakov v gospodarskih vednostih, vse ponosno štejemo med sodelavce Novicam. Poleg obširnega tega polja obdelovale bodo tudi, kolikor meje pripuščajo tedniku, vse, kar se strinja z narodnimi našimi zadevami o slovstvu, vzajemnosti slovanski, politiki itd. Nikdar udane puhlemu liberalizmu, ki je uže toliko nesreč nakopal vsem narodom, — popolno neodvisne in nikomur se klanjajoče, zmerom pa z mirno besedo postopajoče ne bodo nikdar zatajile trojne svetinje slovenskega naroda. Kar se vsak teden zgodi doma in po obširnem svetu, povedale bodo čitateljem svojim na kratko. In tako vabimo rodoljube vseh slovenskih pokrajin na naročbo našega lista, častitim našim prijateljem dopisovalcem pa se toplo zahvalujemo za njihovo prijazno podporo v preteklem letu ter jih uljudne pomoči prosimo tudi v prihodnje (414)^a. Bilo je — zadnjikrat!

D o p i s i.

Iz Vojnika. Po dolgem prestanku (zaradi zelo različnih počitnic) imelo je Celjsko učit. društvo v dan 2. nov. t. l. zopet svoje redno mesečno zborovanje, katerega se je udeležilo 18 udov. Ko g. predsednik sejo otvori in navzoče prijazno pozdravi, predstavi nam gg. P. Kranjca iz Teharij in V. Zupana iz Prožina kot novo pristopivša uda. — Po prečitani zapisnika julijeve seje naznani g. predsednik dogodke, godivše se od zadnjega zborovanja ter kaj je on, oziroma odbor, o tem ali onem ukrenil. Važnejši taki dogodki so bili: a) Ko se je g. dr. G. A. Lindner, ustanovitelj, prvi predsednik in sedanjí častni ud našega društva, imenoval vseučiliščnim profesorjem, častital mu je odbor v imenu društva; b) ker je »Paedag. Zeitschrift« naše društvo napala, ter nas z Lienbacherjanci pitala, morala je vzprejeti popravek, ki ji ga je poslal g. predsednik; c) g. predsednik je društvu doposlano »Tagespošto«, imajočo nek národno Spodnještajersko učiteljstvo psovajoči članek, nečitano »retour« poslal. Vse te ukrepe odboro ve, so društveniki polvoljno odobrili. — Po tem poroča g. Koderman o letošnjem zborovanji Štajarske učit. zveze. Ker pa sem že v svojem oktobrovem dopisu »iz Štajarskega« nekoliko o tej skupščini pisal, povem tu le sledeč imeniten sklep. Sklenilo se je namreč, da naj se postavi v Gradci nekaj »Učiteljski dom« (Lehrerheim), v katerem bi lahko vsak v Gradec dospelši Štajarski učitelj imel brezplačno (ali v ceni vsaj jako znižano) stanovanje in hrano. Da se v to potrebna hiša kupi, plačeval naj bi vsak učitelj na deželi 1 gld., mestni pa 2 gld. na leto. Dokler se pa ta ideja ne izvrši, najela se bo na zvezine stroške soba, v kateri bode v Gradec dospelši Štaj. učitelj lahko svojo pertljajo shranil, toaleto napravil i. t. d. Dalje izvolil se bo izmej Graškega učiteljstva eden, ki bo imel nalogo učitelju, kateri bo to želel, naznaniti, je li g. dež. š. nadzornik, g. ces. namestnik i. t. d. doma, ali ne. Dozdaj se je namreč mnogokdaj pripetilo, da je kak učitelj šel v Gradec, a dotičnih gospodov ni našel doma. Dotične oblastnije so že obljubile, da bodo v to izvoljenemu učitelju vse o pravem času naznanile.

Ker g. Jarca ni bilo, da bi govoril »o glagolu«, preide se k prihodnji točki dnevnega reda, k poročilu g. Lopana o Miklošičevi slovenski in slov. nemški Začetnici. Govornik omeni, da si pravi Rousseau v svojem »Emilu«, da nima nič zoper, ako se njegov sin še le v 14. ali 15. letu citati uči, kajti itak ni knjige na svetu, katero bi pred razumel, moramo vendar mi spodnještajerski učitelji v naših šolah upeljati celó dve Začetnici, pisanih v različnih jezikih! Pa

ne bi se rekli toliko, ko bi le ti dve knjigi bili prav uredjeni, a obe začneta s samoglasniki. Obe osebujejo ono in isto stvarino. Pri nemški je vselej za nemškim stavkom ali besedo takoj slovenski. Ni li to čisto navadna »drezura«? Se li tu kaj duh vadi in oliko? — Konečno predlaga g. govornik: slov. društvo naj se obrne do šol. oblasti, da oddá ti dve Začetnici kacemu večjemu ljud. učitelju, da jih spoji v eno, kajti ni baš častno za našo pedag. slovstvo, imeti taki dve Začetnici. O tem predmetu govoré še sledeči gospodje:

Rupnik: Čudno se mi tudi zdi, da je g. Miklošič ti dve Začetnici kar tako na svojo roko izdal, ne da bi se pred posvetoval z drugimi na deželi v rednih ljud. šolah služečimi učitelji. Zdaj moramo pa kar vsi njegovi knjigi rabiti. Zakaj bi si morali dati oktroirati knjig od takih pisateljev, ki razmer na deželi ne poznajo? Predlagamo: Sl. društvo naj voli odbor, ki naj sestavi novi Začetnici, ki bodeta razmeram res ustregli.

Gabršek: Obe ti Začetnici imata namen učence mehaničnega čitanja privaditi. Rabita se torej ne obe na jedenkrat, nego ena za drugo.

Grebenec: Najvažnejše, mislim, je pri tej reči to, da nam sl. vlada popred določi, koliko in katere ure naj porabimo za pouk v nemščini. Do zdaj se še kaj takega ni zgodilo. Okrajni šol. svet, kateri nam take »Začetnice« oktroira, mislim, nima pravice, da bi nam postavle dajal; kajti v šol. postavah (zv. XII. odlok od 5. aprila 1878) stoji z razprtimi črkami tiskano, da se naj ure, določene za ta ali oni predmet, porabljajo edino le za dotični predmet.

Agrež: Ubogi ljudje si ne morejo toliko in vedno novih knjig pripravljati, ostane naj torej vse pri starem. — Pri glasovanju vzprejme se predlog g. Lopana. — O pismenem predlogu g. V. Jarca, da naj vsak društvenik sestavi spisje za svojo šolo ter naj se to pri prihodnjih sejah vzajemno obravnava, se sklene, da naj g. Jarc sam pri prihodnji seji svoj predlog utemelji.

Konečno opomni še podpisani gg. ude na izvrstni članek v zadnji (30.) št. »Pädagogische Zeitschrift«, v katerem se urednik g. Fellner v imenu Nemcev in Slovencev odločno izreka zoper prihodnje »deutsch-österreichische Lehrertage«. Ker je članek pisan tako, da bi delal čast vsacemu slovenskemu za šolstvo se pobrinečemu listu, prečita ga podpisani celega, ter stavi konečno predlog, da naj se v imenu društva poroči g. Fellnerju, da nam je govoril prav iz srca. Društvo temu predlogu zadostno pritrdi.

Tone Brezovnik.

— (Vabilo.) »Celjsko učit. društvo« ima v dan 7. dec. t. l. svoje osmo letošnje zborovanje v Celjski okoliški šoli. Načrt: 1. Zapisnik. 2. Dopisi vodstvu. 3. O izvoru in razvoju jezika. Por. g. Fr. Gabršek. 4. Poročilo odposlanca k »Slov. učit. društvu v Ljubljani«. Por. g. A. Brezovnik. 5. Učni poskus iz pisalno-bralne metode. Por. g. Fr. Pečovnik. 6. O telovadbi. Poroč. g. A. Brezovnik. 7. Nasveti. — Začetek ob 11. uri dopoldne.

odbor.

Iz Koperskega okraja. V dan 9. t. m. imelo je biti, kakor znano, občno zborovanje »Slov. učit. društva za Koperski okraj« v Dolini z jako zanimivem dnevnim redom. Vsled slabega vremena pa ni došlo postavno število pravih udov, in predsednik ni mogel otvoriti zborovanja. Sklical pa je koj odbor v posvetovanje, kaj naj bi se ukrenilo gledé občnega zborovanja. Odbor sklene, da se zborovanje čez zimo odloži; potrdi in z veseljem vzprejme dva nova društvenika, č. g. M. Markič-a, kooperatorja v Dolini, in g. Valentič-a, učitelja v Lazaretu. Društvo broji zdaj užé 50 društvenikov. Predsednik prebere došla pisma in pozdrave, koje odbor in vsi drugi navzoči z veseljem na znanje vzamejo; razdeli mej društvenike nekoje knjige, ki jih je izvolil poslati gosp. Jul. pl. Kleinmayr, c. kr. prof. v Gorici. Spominja se predsednik umrlega društvenika g. Jos. Brezovar-ja, ter pozivlja navzoče, v znamenje žalosti, vstati. Pozivlja slednjič odbornike, da naj pozdravijo preč. g. dekana Dolinskega, ki je nas sè svojo navzočnostjo počastil. Predsednik sklene sejo poudarjajoč vstrajno marljivost društvenikov, osebito odbornikov, in s trikratnim »živio-klicem« našemu presvetlemu vladarju. Popoldne je bil vkupni obed, pri katerem so nas zabavali sè izvrstnim petjem gospodje Koperski pripravniki. Vrstile so se tudi razne napitnice. Gospod dekan Jurij Jan napil je na vzajemnost učiteljev z duhovščino; g. A. Vrtovec spominja učiteljstvo na obljubo pri zadnjem zborovanju, da hočemo namreč našemu ljubemu šol. nadzorniku težavno butaro pomagati nositi s tem, da si prizadevamo svoje dolžnosti spolnovati, delati v šoli in zunaj šole za našo mladež in mili nam národ, in napije g. Vjek. Spinčič-u in vstrajni delavnosti učiteljev. — Z veseljem moram tudi naznanjati, da se je ta dan pri učiteljih toliko zaželeni kvartet ustanovil in svoje delovanje pričel. Še-le pozno v noč smo se razšli v nadi, da se v kratkem v večem številu vidimo; k temu pomози večja marljivost.

Iz Komena. (Odlikovanje.) Povodom slavnega cesarjevega potovanja podelilo se je tu mnogo odlikovanj. Mej drugimi posavljen je s srebrnim križcem za zasluge tudi naš obče-pošтовani nadučitelj gosp. Anton Leban. Čestitamo!

V Šmartinem pri Litiji. Slavni odbor »Národne šole« poslal je ubogim učencem tukajšnje šole mnogo pisalnega blaga, za kar se mu podpisani v svojem in v imenu učencev pristréno zahvaljuje.

Voditeljstvo čveterorazredne ljud. šole v Šmartinem pri Litiji v dan 25. nov. 1882. V. Pin.

Iz Radovice pri Metliki v dan 27. nov. (Nova šola.) Danes se je vršila tukaj redka svečanost; blagoslovilo se je namreč novo šolsko poslopje. Radovica, oddaljena dobro uro hodá od Metlike, toliko tudi od Drašić, nij bila do zdaj nikamor vsolana. Kar zna tukajšnja mladina brati in pisati, zahvaliti ima svojemu skrbnemu dušnemu pastirju, g. župniku Fr. Schweiger-ju. Ta gospod in prednik mu, ranjki g. župnik Dolžan, skrbela sta in se trudila z obč. zastopom vred leta in leta, da se je prepotrebna šola dovolila, pridobila pa tudi obilna podpora, brez katere ne bi bila mogla revna občina ustanoviti šole. Danes je vse premagano, delo izgotovljeno. Gospod dekan Aleš so šolo blagoslovili; cerkvene svečanosti udeležilo se je mnogo ljudstva, mnogi župniki cis- in transgorjanski, pa tudi vodja c. kr. okraj. glavarstva Črnomeljskega g. Jagrič, deželni poslanec g. Navratil in okr. šolski nadzornik g. Jeršinovec. — Šola je bila oplešana s cesarsko in národno zastavo; govoril je g. vodja okr. glavarstva na adresu g. župana in zastopa občine Radoviške prav jedrnat in navdušeni živio-klici razlegali so se in grmenje možnarjev po njegovem govoru na čast Nj. Veličanstvu, presvitemu našemu cesarju Francu Jožefu I. Govorila sta še g. g. Navratil in Jeršinovec o namenu ljudske šole in o vedenji šolske mladine; potem se je cerkvena svečanost sklenila s sv. mašo.

Tej lepej svečanosti sledil je obed pri g. župniku. Stol se je ravnal »poleg navade stare«. Zdravici našemu presvitemu cesarju in sv. očetu Leonu XIII. sprejeti ste bili navdušeno, isto tako napitnice g. dež. predsedniku Winkler-ju, g. Jagriču itd. Sploh je bilo veselje pri stolu živahno, k čemur je pripomogel sam hišni gospodar s svojo ljubeznjivostjo. Zdaj pa pridi kmalu, g. učitelj, in Bog tudi blagoslovi tvoje delo!

Iz Kamenika. Učiteljska konferenca bode v dan 14. decembra v Kameniku. Na dnevnem redu je volitev dveh zastopnikov izmej učiteljstva v okrajni šolski svét.

Iz Ljubljanske okolice. 4. t. m. bodo v Ljubljani zborovali učitelji iz okolice in tudi volili dva ude v okrajni šolski svét.

Iz Ljubljane. Iz seje dež. šolskega svéta v dan 10. novembra 1882. — Določila nekega krajnega šolskega svéta o nastavljenji učiteljskih služeb se ne odobré, a jemlje se na znanje začasno podeljenje učiteljskih služeb, katere je ukrenil dotični okrajni šolski svét. — »Schulvereinu« se dovoli, da ustanovi in začne privatno šolo z nemskim učnim jezikom in da bode v njej slovenski jezik kot obligatni jezik. O poročilu nekega okrajnega šolskega svéta gledé razširjenja neke ljudske šole, predlaga se deželnemu odboru — da bi to dopustil — s porazumljenjem deželnega šolskega svéta sosednje kronovine — in ravno tako ukrene se tudi o enakem poročilu drugega okrajnega šolskega svéta. — Neki ljudski šoli dovoljuje se, da vpelje poludnevni pouk v enem razredu. — O poročilu nekega okrajnega šolskega svéta gledé ustanovljenja privatnega »otroškega vrta« nasvetuje se na višje mesto. — Učiteljske službe se za stalno oddajo. — Dva učitelja menjata z službama. Rešijo se prošnje za denarno podporo in za oprosteno solnine.

— Sirotišnica za dečke otvorila se je 12. preteč. m., ki jo je ustanovilo tukajšnje Vincencijsko društvo. Želimo, da bi to zavetišče vzprejemalo mnogo ubogih sirot in da bi jih vzgojevalo, kakor je pri blagoslovljenji poudarjal preč. gosp. načelnik, kanonik dr. Gogala, za Boga, cesarja in domovino!

— V seji mestnega zbora Ljubljanskega 25. preteč. m. izvoljen je bil v c. k. deželni šolski svét gosp. profesor Fr. Šuklje.

— Odborova seja »Slov. učiteljskega društva« bode prihodnji četrtek popoldne ob 2. uri v društveni sobi (v Špitalskih ulicah št. 3).

Raznoterosti.

— **Zdravju nevarna pisala.** V »Unterrichtszeitung« s 5. preteč. m. neki gospod F. St. svoje tovariše opozoruje, kako je pripravno, ako se vkupno naročajo pisala (kamenčki) i. t. d. Res, pripravno je to s pedagogičnega stališča, a neprimerno je, da učitelj pisala, svinčnike in druge take reči pobere in hrani, in jih, kadar se zopet rabijo, razdeli tako, da se ne ozira na to, da bi vsak otrok

V Šmartinem pri Litiji. Slavni odbor »Národne šole« poslal je ubogim učencem tukajšnje šole mnogo pisalnega blaga, za kar se mu podpisani v svojem in v imenu učencev pristréno zahvaljuje.

Voditeljstvo čveterorazredne ljud. šole v Šmartinem pri Litiji v dan 25. nov. 1882. V. Pin.

Iz Radovice pri Metliki v dan 27. nov. (Nova šola.) Danes se je vršila tukaj redka svečanost; blagoslovilo se je namreč novo šolsko poslopje. Radovica, oddaljena dobro uro hodá od Metlike, toliko tudi od Drašíc, nij bila do zdaj nikamor vsolana. Kar zna tukajšnja mladina brati in pisati, zahvaliti ima svojemu skrbnemu dušnemu pastirju, g. župniku Fr. Schweiger-ju. Ta gospod in prednik mu, ranjki g. župnik Dolžan, skrbela sta in se trudila z obč. zastopom vred leta in leta, da se je prepotrebna šola dovolila, pridobila pa tudi obilna podpora, brez katere ne bi bila mogla revna občina ustanoviti šole. Danes je vse premagano, delo izgotovljeno. Gospod dekan Aleš so šolo blagoslovili; cerkvene svečanosti udeležilo se je mnogo ljudstva, mnogi župniki cis- in transgorjanski, pa tudi vodja c. kr. okraj. glavarstva Črnomeljskega g. Jagrič, deželni poslanec g. Navratil in okr. šolski nadzornik g. Jeršinovec. — Šola je bila oplešana s cesarsko in národno zastavo; govoril je g. vodja okr. glavarstva na adresu g. župana in zastopa občine Radoviške prav jedrnat in navdušeni živio-klici razlegali so se in grmenje možnarjev po njegovem govoru na čast Nj. Veličanstvu, presvitemu našemu cesarju Francu Jožefu I. Govorila sta še g. g. Navratil in Jeršinovec o namenu ljudske šole in o vedenji šolske mladine; potem se je cerkvena svečanost sklenila s sv. mašo.

Tej lepej svečanosti sledil je obed pri g. župniku. Stol se je ravnal »poleg navade stare«. Zdravici našemu presvitemu cesarju in sv. očetu Leonu XIII. sprejeti ste bili navdušeno, isto tako napitnice g. dež. predsedniku Winkler-ju, g. Jagriču itd. Sploh je bilo veselje pri stolu živahno, k čemur je pripomogel sam hišni gospodar s svojo ljubeznjivostjo. Zdaj pa pridi kmalu, g. učitelj, in Bog tudi blagoslovi tvoje delo!

Iz Kamenika. Učiteljska konferenca bode v dan 14. decembra v Kameniku. Na dnevnem redu je volitev dveh zastopnikov izmej učiteljstva v okrajni šolski svét.

Iz Ljubljanske okolice. 4. t. m. bodo v Ljubljani zborovali učitelji iz okolice in tudi volili dva ude v okrajni šolski svét.

Iz Ljubljane. Iz seje dež. šolskega svéta v dan 10. novembra 1882. — Določila nekega krajnega šolskega svéta o nastavljenji učiteljskih služeb se ne odobré, a jemlje se na znanje začasno podeljenje učiteljskih služeb, katere je ukrenil dotični okrajni šolski svét. — »Schulvereinu« se dovoli, da ustanovi in začne privatno šolo z nemskim učnim jezikom in da bode v njej slovenski jezik kot obligatni jezik. O poročilu nekega okrajnega šolskega svéta gledé razširjenja neke ljudske šole, predlaga se deželnemu odboru — da bi to dopustil — s porazumljenjem deželnega šolskega svéta sosednje kronovine — in ravno tako ukrene se tudi o enakem poročilu drugega okrajnega šolskega svéta. — Neki ljudski šoli dovoljuje se, da vpelje poludnevni pouk v enem razredu. — O poročilu nekega okrajnega šolskega svéta gledé ustanovljenja privatnega »otroškega vrta« nasvetuje se na višje mesto. — Učiteljske službe se za stalno oddajo. — Dva učitelja menjata z službama. Rešijo se prošnje za denarno podporo in za oprosteno šolnine.

— Sirotišnica za dečke otvorila se je 12. preteč. m., ki jo je ustanovilo tukajšnje Vincencijsko društvo. Želimo, da bi to zavetišče vzprejemalo mnogo ubogih sirot in da bi jih vzgojevalo, kakor je pri blagoslovljenji poudarjal preč. gosp. načelnik, kanonik dr. Gogala, za Boga, cesarja in domovino!

— V seji mestnega zbora Ljubljanskega 25. preteč. m. izvoljen je bil v c. k. deželni šolski svét gosp. profesor Fr. Šuklje.

— Odborova seja »Slov. učiteljskega društva« bode prihodnji četrtek popoldne ob 2. uri v društveni sobi (v Špitalskih ulicah št. 3).

Raznoterosti.

— **Zdravju nevarna pisala.** V »Unterrichtszeitung« s 5. preteč. m. neki gospod F. St. svoje tovariše opozoruje, kako je pripravno, ako se vkupno naročajo pisala (kamenčki) i. t. d. Res, pripravno je to s pedagogičnega stališča, a neprimerno je, da učitelj pisala, svinčnike in druge take reči pobere in hrani, in jih, kadar se zopet rabijo, razdeli tako, da se ne ozira na to, da bi vsak otrok

dobil svoje pisalo. To je najboljša prilika, da otrok drug od drugega naleze ustne in vratne bolezni. Premisliti se mora, da se ne more obraniti, da bi otroci svoje pisalno orodje ne devali v usta; dalje, da se te bolezni занесejo ravno po sluznicah, katere tudi posušene ohranijo svoja nalezila, in končno, da so otroci večkrat užé z nalezljivimi boleznimi okuženi. Jaz sem to užé dvakrat lahko konstatiral; ko se je namreč v enem razredu večkrat prikazala davica, sem vse učence dveh (različnih) šol preiskal in vsakokrat našel nekaj otrok z znatnim bezgovkinim prevlečkom. Pri veliki nevarnosti, ki iz teh bolezni preti našim otrokom, mora se — kakor mislim — varovati, da otroci drug od drugega ne dobé pisalnega orodja.

— „Šola“ piše: Število učiteljev v avstrijskih deželah s primerom na prebivalstvo.

V Avstriji pod Anižo	3455 učiteljev,	900 učiteljic;	na 1 učno moč	492 prebivalcev.
„ „ nad „	874	218	1	685
Na Solnograškem	241	85	1	475
„ Tirolskem	1335	929	1	350
„ Predarelskem	247	56	1	342
„ Štajerskem	1262	280	1	764
„ Koroškem	466	101	1	726
„ Kranjskem	233	98	1	1403
„ Goriško-Grad.	212	74	1	741
„ Tržaškem	102	101	1	707
V Istriji	204	100	1	891
„ Dalmaciji	325	77	1	1162
Na Češkem	9693	820	1	510
„ Moravskem	3407	310	1	559
„ Šleskem	736	94	1	672
„ Gališkem	3389	1170	1	1316
V Bukovini	232	46	1	1973

— „Katoliško učiteljsko društvo.“ „Oesterr. Schulbote“ poroča, da se na Dunaji delajo priprave za ustanovo katoliškega učit. društva, katero bode stalo pod vodstvom katoliških duhovnikov, Vsako leto bode društvo imelo zborovanje katoliških učiteljev.

— **Nemški pravopis.** Nemci še zdaj niso jedini gledé nemškega pravopisa. Šolske oblasti si na vso moč prizadevajo, da bi vpeljale v srednjih in ljudskih šolah postavni pravopis, to je, kakršnega postava določuje.

— **Češke šole v Pragi.** V tem šolskem letu imajo v Pragi dve češki moški meščanski šoli sè 16 razredi in 1 paralelko, v katere hodi 1146 učencev, in dve ženski meščanski šoli sè 12 razredi in 1 paralelko, v katerih je 877 učenk. Ljudskih šol za moške otroke ima Praga 12, za ženske 13, vseh skupaj 25 sè 126 razredi in 23 paralelkami, v katere hodi 4011 dečkov in 3842 deklic. Po tem takem hodi v občinske češke šole v Pragi vsega skupaj 9876 otrok, in to 5157 moških in 4719 ženskih.

— **Učitelje več nego učiteljev.** V Berlinu se število učiteljic čudovito hitro pomnožuje. V času sedemnajstih let se je število učiteljev komaj za petkrat pomnožilo, a število učiteljic se je v tem času pomnožilo za štiridesetkrat. Kmalu bomo učitelji odveč na svetu, in treba se bode kje drugej kruha iskati. Šli bomo pa mi v kuhinjo in pa otroke dojit. Pač se čudno svet suče!

— **V zaprekl so šolski voditelji na Dunaji,** ker je občinsko starejšinstvo ukrenilo, da morajo svoje otroke, če zbolé za kako nalezljivo boleznijo, iz šolskega poslopja oddati bolnici ali pa morajo z vsem iti drugam stanovat (se vé da za povrnjeno stanarino).

— **„Uredba telesnih vaj v poletnih mesecih.“** Pod tem naslovom je bilo v nemških časnikih brati, da je Hernalski okr. šolski svet na predlog zdravstvenega svetnika dr. Mitlačila, kateri se je izjavil, da je telovadba pri + 23°—24° C. zdravju mladine absolutno škodljiva, vložil na Niže-Avstrijski deželni šolski svet prošnjo za opustenje telovadbe v vročih poletnih mesecih ter da se ravno zdaj imenovani šol. svet s to prošnjo bavi. — Omenjeni časniki temu dostavljajo, da ker ni samo na Niže-Avstrijskem vročine, bi bilo jako umestno, da bi tudi drugi deželni šolski sveti vzeli to važno zadevo v posvetovanje. — Mi pa temu še sledeče pridenemo: Ako se godi mladini sila na Niže-Avstrijskem, kjer imajo tudi prostore za telovadbo v najlepšem redu, kako potrebno bi bilo, ko bi naš deželni šolski svet to reč na um vzel, kjer je znano, da nimamo na Kranjskem s pičlimi izjemami ni-

kakih pripravnih prostorov za ta predmet. Kaj bi dr. Mitlačil še le rekel, če bi vedel, da se v glavnem mestu Kranjske nahaja šola, broječa blizu 500 učencev, kateri morajo telovaditi v največji vročini v zaduhli in prašni kleti, ker je dvorišče komaj za gimnazijo in vadnico! In še slabše je po deželi.

— **Kapitan kapitanov.** Tako imenujejo Kitajci jezuita O. Dechevrens-a; ta duhoven sicer ni morski kapitan, a izvrsten, teoretično in praktično izkušen vremenoslovec (metereolog), in je užé več viharjev, v tedanjih morjih pod imenom „tifonov“ znanih, napovedal, in tako odvrnil veliko škode pri blagu in pri ljudéh. Zdaj redno obhaja s 44 postajami, kjer opazujejo vremena; mej njimi je 12 svetilnikov in cesarska mitnica v Šang-hai (Južno-Kitajsko). Na vse te kraje pošilja svoja vremenska poročila, ki so zeló čislana ne le na Kitajskem, timveč tudi v Evropi.

Vreden drug mu je španski jezuit O. Favra, ravnatelj mestnemu observatoriju v Manili na Filipinskih otocih. Pripoveduje se, da je užé 14 viharjev napovedal in tako ljudi obvaroval neprečelnjive nesreče. Hvaležni za to so mu ljudje, hvaležna mu je tudi vlada, ki podpira njegova dela.

— **Gjuro Daničič.** †. V noči mej 16. in 17. preteč. m. umerl je v Zagrebu prvi jugoslovanski jezikoslovec Gjuro Daničič. „Pozor“ pravi: „Njegova smrt je velika izguba za Srbe in Hrovate, pa tudi za vse druge Slované in za ves učni svet.“ Večnaja mu pamjat!

— **Pripovedke za mladino.** I. zvezek. Spisal Fr. H. (prof. Hubad v Ptuj). Založil in natisnil W. Blanke v Ptuj. Spretni g. pisatelj piše v predgovoru: „Pravljice in pripovedke so mladini naj pripravnije berilo. Takih ponujam tú mladim prijateljem. Ako najdem takih čitateljev in zbudim v njih veselje do branja, dosegel sem svoj namen. Odraslim pa in kritikarjem, če jih najde ta knjižica, samo to: Namenjena je mladini!“ — Ta (I.) zvezek obsega na 72. straneh prav mične bajke: „Pečenjčlovek-laketbrada“, „Čudotvorni lokot“, „Zlatorog“, „Dolgi, Široki in Bistrootki“, „Hroma lisica“, „Golobica s tremi zlatimi peresi“, „Trije zlati lasi Deda — Vseveda“, „Knjižica stane samo 20 kr. Priporočamo jo mlademu svetu kot jako zanimivo (v národnem duhu pisano) berilo. — „Rože in koprive za šolo in dom“ daje na svetlo g. Svitoslav (v korist dijaški kuhinji). Na prodaj v katoliški bukvarni. To lično knjižico priporočamo k sv. Miklavžu za našo šolsko mladino.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazrednicah na Trsteniku in v Zalem Logu učiteljski službi po 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kranji do 25. t. m. — Na dvorazrednici v Zgornjem Logatci služba družega učitelja z letno plačo 400 gold. (za trdno). Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Logatci do 17. t. m. — Na trirazrednici v Velikih Laščah služba družega učitelja s 500 gold. letne plače (za trdno, ali začasno). Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kočevji do konec dec. t. l. — Na novoustanovljeni enorazrednici v Radovici v Metliškem sodnijskem okraji učiteljska služba s 450 gold. letne plače in s stanovanjem (za trdno, ali začasno). Prošnje do 15. dec. t. l. pri c. k. okr. šol. svétu v Črnomlju.

Na Štajerskem. Na enorazrednici pri Svetjem poleg Ormuža, učiteljska služba IV. pl. vrste in s stanovanjem. Prihodnje leto bode se dvorazrednica razširila v trirazrednico. Prošnje krajnemu šolskemu svétu pri Svetjem (pošta Ormuž) do 1. jan. 1883. l. — Učiteljska in podučiteljska služba na petrazredni deški šoli na Ptujem prva s 700 gold., druga s 560 gold. (event. 420 gold.) letne plače. Tirja se zmožnost slovenskega in nemškega jezika. Prošnje kraj. šolskemu svétu v Ptuj do 1. jan. 1883. l. — Na enorazrednici na Humu (Kulmburg) učiteljska služba IV. plačilne vrste in prosto stanovanje. Prošnje krajnemu šolskemu svétu na Hum do 15. dec. t. l. — Učiteljske in podučiteljske službe stalno ali zač. (IV. pl. vrste): a) v Stoprcih (P. Roitsch) uč. služba s stanovanjem; b) pri sv. Marjeti (P. Možgance) pri trirazrednici, uč. služba s prosto sobo; c) pri sv. Marku poleg Ptuja, dvorazrednica, poduč. služba s stanovanjem. Prošnje dotičnim krajnim šolskim svétom do 20. dec. t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Avg. Štefančič, izprašani učit. kandidat, je šel začasno k čveterorazredni šoli v Kamenik. — Gospodč. Kat. Droll, izpr. učit. kandidatinja, je šla začasno k sv. Petru pri Novem mestu. — Gosp. Al. Pin, izpr. učit. kandidat, je šel v Polhov Gradec. — Gospodč. Janja Miklavčič, izpr. učit. kandidatinja, je dobila učit. službo v Leopoldskirchen pri Belaku.

kakih pripravnih prostorov za ta predmet. Kaj bi dr. Mitlačil še le rekel, če bi vedel, da se v glavnem mestu Kranjske nahaja šola, broječa blizu 500 učencev, kateri morajo telovaditi v največji vročini v zaduhli in prašni kleti, ker je dvorišče komaj za gimnazijo in vadnico! In še slabše je po deželi.

— **Kapitan kapitanov.** Tako imenujejo Kitajci jezuita O. Dechevrens-a; ta duhoven sicer ni morski kapitan, a izvrsten, teoretično in praktično izkušen vremenoslovec (metereolog), in je užé več viharjev, v tedanjih morjih pod imenom „tifonov“ znanih, napovedal, in tako odvrnil veliko škode pri blagu in pri ljudéh. Zdaj redno obhaja s 44 postajami, kjer opazujejo vremena; mej njimi je 12 svetilnikov in cesarska mitnica v Šang-hai (Južno-Kitajsko). Na vse te kraje pošilja svoja vremenska poročila, ki so zeló čislana ne le na Kitajskem, timveč tudi v Evropi.

Vreden drug mu je španski jezuit O. Favra, ravnatelj mestnemu observatoriju v Manili na Filipinskih otocih. Pripoveduje se, da je užé 14 viharjev napovedal in tako ljudi obvaroval neprečelnjive nesreče. Hvaležni za to so mu ljudje, hvaležna mu je tudi vlada, ki podpira njegova dela.

— **Gjuro Daničič.** V noči mej 16. in 17. preteč. m. umerl je v Zagrebu prvi jugoslovanski jezikoslovec Gjuro Daničič. „Pozor“ pravi: „Njegova smrt je velika izguba za Srbe in Hrovate, pa tudi za vse druge Slovane in za ves učni svet.“ Večnaja mu pamjat!

— **Pripovedke za mladino.** I. zvezek. Spisal Fr. H. (prof. Hubad v Ptuij. Založil in natisnil W. Blanke v Ptuij). Spretni g. pisatelj piše v predgovoru: „Pravljice in pripovedke so mladini naj pripravnejše berilo. Takih ponujam tú mladim prijateljem. Ako najdem takih čitateljev in zbudim v njih veselje do branja, dosegel sem svoj namen. Odraslim pa in kritikarjem, če jih najde ta knjižica, samo to: Namenjena je mladini!“ — Ta (I.) zvezek obsega na 72. straneh prav mične bajke: „Pečenjčlovek-laketbrada“, „Čudotvorni lokot“, „Zlatorog“, „Dolgi, Široki in Bistrootki“, „Hroma lisica“, „Golobica s tremi zlatimi peresi“, „Trije zlati lasi Deda — Vseveda“, „Knjižica stane samo 20 kr. Priporočamo jo mlademu svetu kot jako zanimivo (v národnem duhu pisano) berilo. — „Rože in koprive za šolo in dom“ daje na svetlo g. Svitoslav (v korist dijaški kuhinji). Na prodaj v katoliški bukvarni. To lično knjižico priporočamo k sv. Miklavžu za našo šolsko mladino.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazrednicah na Trsteniku in v Zalem Logu učiteljski službi po 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kranji do 25. t. m. — Na dvorazrednici v Zgornjem Logatci služba družega učitelja z letno plačo 400 gold. (za trdno). Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Logatci do 17. t. m. — Na trirazrednici v Velikih Lasčah služba družega učitelja s 500 gold. letne plače (za trdno, ali začasno). Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kočevji do konec dec. t. l. — Na novoustanovljeni enorazrednici v Radovici v Metliškem sodnijskem okraji učiteljska služba s 450 gold. letne plače in s stanovanjem (za trdno, ali začasno). Prošnje do 15. dec. t. l. pri c. k. okr. šol. svétu v Črnomlju.

Na Štajerskem. Na enorazrednici pri Svetjem poleg Ormuža, učiteljska služba IV. pl. vrste in s stanovanjem. Prihodnje leto bo de se dvorazrednica razširila v trirazrednico. Prošnje krajnemu šolskemu svétu pri Svetjem (pošta Ormuž) do 1. jan. 1883. l. — Učiteljska in podučiteljska služba na petrazredni deški šoli na Ptujem prva s 700 gold., druga s 560 gold. (event. 420 gold.) letne plače. Tirja se zmožnost slovenskega in nemškega jezika. Prošnje kraj. šolskemu svétu v Ptuj do 1. jan. 1883. l. — Na enorazrednici na Humu (Kulmburg) učiteljska služba IV. plačilne vrste in prosto stanovanje. Prošnje krajnemu šolskemu svétu na Hum do 15. dec. t. l. — Učiteljske in podučiteljske službe stalno ali zač. (IV. pl. vrste): a) v Stoprcih (P. Roitsch) uč. služba s stanovanjem; b) pri sv. Marjeti (P. Možgance) pri trirazrednici, uč. služba s prosto sobo; c) pri sv. Marku poleg Ptuja, dvorazrednica, poduč. služba s stanovanjem. Prošnje dotičnim krajnim šolskim svétom do 20. dec. t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Avg. Štefančič, izprašani učit. kandidat, je šel začasno k čveterorazredni šoli v Kamenik. — Gospodč. Kat. Droll, izpr. učit. kandidatinja, je šla začasno k sv. Petru pri Novem mestu. — Gosp. Al. Pin, izpr. učit. kandidat, je šel v Polhov Gradec. — Gospodč. Janja Miklavčič, izpr. učit. kandidatinja, je dobila učit. službo v Leopoldskirchen pri Belaku.

kakih pripravnih prostorov za ta predmet. Kaj bi dr. Mitlačil še le rekel, če bi vedel, da se v glavnem mestu Kranjske nahaja šola, broječa blizu 500 učencev, kateri morajo telovaditi v največji vročini v zaduhli in prašni kleti, ker je dvorišče komaj za gimnazijo in vadnico! In še slabše je po deželi.

— **Kapitan kapitanov.** Tako imenujejo Kitajci jezuita O. Dechevrens-a; ta duhoven sicer ni morski kapitan, a izvrsten, teoretično in praktično izkušen vremenoslovec (metereolog), in je užé več viharjev, v tedanjih morjih pod imenom „tifonov“ znanih, napovedal, in tako odvrnil veliko škode pri blagu in pri ljudéh. Zdaj redno obhaja s 44 postajami, kjer opazujejo vremena; mej njimi je 12 svetilnikov in cesarska mitnica v Šang-hai (Južno-Kitajsko). Na vse te kraje pošilja svoja vremenska poročila, ki so zeló čislana ne le na Kitajskem, timveč tudi v Evropi.

Vreden drug mu je španski jezuit O. Favra, ravnatelj mestnemu observatoriju v Manili na Filipinskih otocih. Pripoveduje se, da je užé 14 viharjev napovedal in tako ljudi obvaroval neprečelnjive nesreče. Hvaležni za to so mu ljudje, hvaležna mu je tudi vlada, ki podpira njegova dela.

— **Gjuro Daničič.** †. V noči mej 16. in 17. preteč. m. umerl je v Zagrebu prvi jugoslovanski jezikoslovec Gjuro Daničič. „Pozor“ pravi: „Njegova smrt je velika izguba za Srbe in Hrovate, pa tudi za vse druge Slovane in za ves učni svet.“ Večnaja mu pamjat!

— **Pripovedke za mladino.** I. zvezek. Spisal Fr. H. (prof. Hubad v Ptuj). Založil in natisnil W. Blanke v Ptuj. Spretni g. pisatelj piše v predgovoru: „Pravljice in pripovedke so mladini naj pripravnejše berilo. Takih ponujam tú mladim prijateljem. Ako najdem takih čitateljev in zbudim v njih veselje do branja, dosegel sem svoj namen. Odraslim pa in kritikarjem, če jih najde ta knjižica, samo to: Namenjena je mladini!“ — Ta (I.) zvezek obsega na 72. straneh prav mične bajke: „Pedenjčlovek-laketbrada“, „Čudotvorni lokot“, „Zlatorog“, „Dolgi, Široki in Bistrootki“, „Hroma lisica“, „Golobica s tremi zlatimi peresi“, „Trije zlati lasi Deda — Vseveda“, „Knjižica stane samo 20 kr. Priporočamo jo mlademu svetu kot jako zanimivo (v národnem duhu pisano) berilo. — „Rože in koprive za šolo in dom“ daje na svetlo g. Svitoslav (v korist dijaški kuhinji). Na prodaj v katoliški bukvarni. To lično knjižico priporočamo k sv. Miklavžu za našo šolsko mladino.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazrednicah na Trsteniku in v Zalem Logu učiteljski službi po 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kranji do 25. t. m. — Na dvorazrednici v Zgornjem Logatci služba družega učitelja z letno plačo 400 gold. (za trdno). Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Logatci do 17. t. m. — Na trirazrednici v Velikih Lasčah služba družega učitelja s 500 gold. letne plače (za trdno, ali začasno). Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kočevji do konec dec. t. l. — Na novoustanovljeni enorazrednici v Radovici v Metliškem sodnijskem okraji učiteljska služba s 450 gold. letne plače in s stanovanjem (za trdno, ali začasno). Prošnje do 15. dec. t. l. pri c. k. okr. šol. svétu v Črnomlju.

Na Štajerskem. Na enorazrednici pri Svetjem poleg Ormuža, učiteljska služba IV. pl. vrste in s stanovanjem. Prihodnje leto bode se dvorazrednica razširila v trirazrednico. Prošnje krajnemu šolskemu svétu pri Svetjem (pošta Ormuž) do 1. jan. 1883. l. — Učiteljska in podučiteljska služba na petrazredni deški šoli na Ptujem prva s 700 gold., druga s 560 gold. (event. 420 gold.) letne plače. Tirja se zmožnost slovenskega in nemškega jezika. Prošnje kraj. šolskemu svétu v Ptuj do 1. jan. 1883. l. — Na enorazrednici na Humu (Kulmburg) učiteljska služba IV. plačilne vrste in prosto stanovanje. Prošnje krajnemu šolskemu svétu na Hum do 15. dec. t. l. — Učiteljske in podučiteljske službe stalno ali zač. (IV. pl. vrste): a) v Stoprcih (P. Roitsch) uč. služba s stanovanjem; b) pri sv. Marjeti (P. Možgance) pri trirazrednici, uč. služba s prosto sobo; c) pri sv. Marku poleg Ptuja, dvorazrednica, poduč. služba s stanovanjem. Prošnje dotičnim krajnim šolskim svétom do 20. dec. t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Avg. Štefančič, izprašani učit. kandidat, je šel začasno k čveterorazredni šoli v Kamenik. — Gospodč. Kat. Droll, izpr. učit. kandidatinja, je šla začasno k sv. Petru pri Novem mestu. — Gosp. Al. Pin, izpr. učit. kandidat, je šel v Polhov Gradec. — Gospodč. Janja Miklavčič, izpr. učit. kandidatinja, je dobila učit. službo v Leopoldskirchen pri Belaku.